

บทที่ ๔

เพลงโหมโรงปาริฉัตร ๓ ชั้น

การแต่งขยายเพลงโหมโรงปาริฉัตร ๓ ชั้น จากเพลงปาริฉัตร โดยใช้หลักการประพันธ์เพลงไทยนั้น ก่อนอื่นต้องจับเสียงตกในจังหวะหนักของเพลงปาริฉัตร เมื่อนำมาบันทึกเป็นโน้ตไทยได้ดังนี้

ท่อน ๑	วรรค ๑	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก		
----	---	ล	-	ช - ค	----	---	ล	-	ช - ค
----	---	ล	-	ช - ม	----	---	ล	-	ช - ม

ท่อน ๑ แต่งขยายจากท่อน A

จากโน้ตจะเห็นว่าในทำนองเพลง ๑ วรรค มีเสียงตกในจังหวะหนัก ๔ เสียง คือ

- เสียงที่ ๑ ค
- เสียงที่ ๒ ค
- เสียงที่ ๓ ม
- เสียงที่ ๔ ม

เสียงที่ ๒ และเสียงที่ ๔ เป็นเสียงตกที่สำคัญ เมื่อแต่งขยายควรให้ตกในเสียงเดิม ส่วนเสียงที่ ๑ และเสียงที่ ๓ เป็นเสียงตรอง อาจแต่งให้เสียงตกเสียงอื่น เพื่อความไพเราะของเพลง

เมื่อนำมาขยายเป็น ๓ ชั้น โน้ตที่ได้จะเป็น ๘ ห้องต่อ ๑ บรรทัด จังหวะเบา และหนัก เปลี่ยนเป็นดังนี้

ท่อน ๑/๑	เบา	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	เบา	หนัก
---	---	ร	---	ม	---	ช	---	ล
---	---	ช	---	ล	---	ค	---	ช
---	---	ค	---	ช	---	ล	---	ช
---	---	ล	---	ค	---	ม	---	ช
---	---	ม	---	ค	---	ร	---	ค
---	---	ค	---	ร	---	ค	---	ม
---	---	ร	---	ค	---	ม	---	ช
---	---	ช	---	ล	---	ค	---	ม
---	---	ล	---	ค	---	ม	---	ช
---	---	ค	---	ม	---	ช	---	ล
---	---	ม	---	ช	---	ล	---	ค

- + - +
ฉิ่ง ฉับ ฉิ่ง ฉับ

ขึ้นต้นท่อน ๑ ด้วยทางกรอและทางพื้น เสียงตกที่ ค และ ม

ท่อน ๑ วรรค ๒   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	---ร	-ด-ล	----	---ร	---ร
----	-ม-ร	-ม-ช	----	----	---ช

ท่อน ๑/๒   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

-ลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล	-ม-ช	ชช-ล	-ร-ค	คค-ร
--มร	คร--	มรดร	-ม-ช	-กรม	-ช-ล	-ร-ค	-ล-ช

ท่อน ๑ วรรค ๒ เป็นทางพื้น และมีทำนองลักจังหวะ เสียงตกที่ ร และ ช

ท่อน ๑ วรรค ๓   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	---ม	-ม-ช	----	-ช-ช	---ม
---ช	---ล	---ล	----	----	---ล

ท่อน ๑/๓   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

--ลร	ลค--	ลรลค	ชลมช	-มรค	มรคล	รคลช	คลชม
-ลชม	ชมรด	-ช-ค	-กรม	-ม-ร	รร-ม	มม-ช	ชช-ล

ท่อน ๑ วรรค ๓ เป็นทำนองลักจังหวะ และทางพื้น เสียงตกที่ ม และ ล

ท่อน ๑ วรรค ๔   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	-ช-ล	-ค-ม	----	---ล	---ล
----	-ค-ล	---ช	----	----	---ช

ท่อน ๑/๔   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

---ล	-ล-ล	-ช-ล	-ค-ม	--ชม	รกรม	-ล-ช	ชช-ล
-ม-ม	มม-ช	ชช-ล	ลล-ค	--มร	มครล	คลรค	รลคช

ท่อน ๑ วรรค ๔ เป็นทางพื้น และเป็นวรรคจบของท่อน ๑ เสียงตกที่ ล และ ช

ท่อน ๒ วรรค ๑   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	---ช	---ช	----	---ม	-ช-ล
----	---คั	---คั	----	---	---คั

ท่อน ๒ แต่งขยายจากท่อน B

ท่อน ๒/๑   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

---ช	-ช-ช	-มชล	คัลชม	-ลชม	ลชมร	ชมรด	มรดล
-กรม	ชรมช	รมชล	คัชลคั	-มชล	ชลคัร	มรัคัล	คัร-คั

ท่อน ๒ วรรค ๑ เป็นทางพื้นเสียงตกที่ ล และ คั

ท่อน ๒ วรรค ๒   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	---ช	-ล-ค	----	---ค	---ร
----	-ค-ร	-ม-ช	----	---	---ช

ท่อน ๒/๒   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

---ม	-ม-ม	-ช-ม	-ร-คั	-คั-ร	มรัคัท	ลชลท	คัร-ร
-ม-ร	-คั-ร	-คั-ล	ลล-ช	-มมม	-ร-ม	-ช-ล	ลล-ช

ท่อน ๒ วรรค ๒ เป็นทางพื้นเสียงตกที่ ร และ ช

ท่อน ๒ วรรค ๓   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	-ช-ล	-คั-ม	----	-ล-ช	-คั-ล
---ช	-ม-ช	---ล	----	----	---ล

ท่อน ๒/๓   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

-คั-ค	คัค-ล	--ชล	-คั-ม	--ชม	รกรม	-ล-ช	ชช-ล
----	ลลลล	-ช-ล	ลล--	คัลชม	-ช-ล	-ช-ล	-ล-ล

ท่อน ๒ วรรค ๓ เป็นทางพื้น และมีทำนองลักจังหวะ เสียงตกที่ ล และ ล

ท่อน ๒ วรรค ๔   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

---ช	---ม	---ม	----	---ค	---ร
---ค	-ล-ร	---ค	----	----	---ค

ท่อน ๒/๔   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

----	ลลลล	-ช-ล	ลล--	คัลชม	--ช-ล	-ค--	ลค-ร
-ลชม	ชมรด	คค-ร	รริ-มิ	-ช-ล	-ช-มิ	มิมิ-ร	รริ-ค

ท่อน ๒ วรรค ๔ ทำนองลักษณะ และเป็นทางพื้น เสียงตกที่ ริ และ ค

ท่อน ๓ วรรค ๑   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	---ล	-ช-ค	----	---ล	-ช-ค
----	---ล	-ช-ม	----	----	---ม

ท่อน ๓ เป็นทางเปลี่ยนของท่อน ๑

ท่อน ๓/๑   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

--รร	--มม	--ชช	--ลล	--คค	--ชช	--รม	ชลทค
--มมิ	--รริ	--คค	--ลล	--คค	--ลล	--รค	ทลชม

ท่อน ๓ วรรค ๑ เป็นทางเหลื่อมขึ้น - ลง ตาม - ตอบก้น เสียงตกที่ ค และ ม

ท่อน ๓ วรรค ๒   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   หนัก

----	---ร	-ค-ล	----	---ร	---ร
----	-ม-ร	-ม-ช	----	----	---ช

ท่อน ๓/๒   เบา   เบา   เบา   หนัก   เบา   เบา   เบา   หนัก

--คค	ชมชม	--รม	ชลชล	--มิ	คคคค	--ชล	คริคริ
--มร	คร--	มรคร	-ม-ช	--รม	ชล--	คคคค	รคคช

ท่อน ๓ วรรค ๒ เป็นทางลูกลือลูกขัด มีทำนองลักษณะ เสียงตกที่ ริ และ ช

ท่อน ๓ วรรค ๓ เบา เบาหนัก เบา เบาหนัก

----	---ม	-ม-ช	----	-ช-ช	---ม
---ช	---ล	---ล	----	----	---ล

ท่อน ๓/๓ เบา เบา เบาหนัก เบา เบา เบาหนัก

--ลรี	ลคี่--	ลรีลคี่	ชลชม	-ชลคี่	-มชล	-รมช	-กรม
--คฤ	รคี่--	คฤรคี่	มรชม	-ลคฤ	-กรม	-รมช	-มชล

ท่อน ๓ วรรค ๓ เป็นทำนองลักจังหวะ เหลื่อม และนำ - ตามเสียงตกที่ ม และ ล

ท่อน ๓ วรรค ๔ เบา เบาหนัก เบา เบาหนัก

----	-ช-ล	-คี่-ม	----	---ล	---ล
----	-คี่-ล	---ช	----	----	---ช

ท่อน ๓/๔ เบา เบา เบาหนัก เบา เบา เบาหนัก

คี่รีคี่	ชมชล	คี่รีคี่	คี่ลชม	รรคร	มมรม	ชชชม	ลลชล
--ชม	--ลช	คี่ลรีคี่	----	รีคี่มรี	มีคี่รีล	คี่ลรีคี่	รีลคี่ช

ท่อน ๓ วรรค ๔ เป็นทำนองนำ - ตามลักจังหวะ และวรรคจบท่อน เสียงตกที่ ล และ ช

ท่อน ๔ วรรค ๑ เบา เบาหนัก เบา เบาหนัก

----	---ช	---ช	----	---ม	-ช-ล
----	---คี่	---คี่	----	----	---คี่

ท่อน ๔/๑ เบา เบา เบาหนัก เบา เบา เบาหนัก

--คี่คี่	--ลล	--ชช	--มม	-ลชม	-ชมร	-มรค	-รคฤ
มกรม	ชรมช	รมชล	คี่ชลคี่	ชลคี่รี	มีคี่รีล	คี่มรีคี่	-คี่-คี่

ท่อน ๔ วรรค ๑ เป็นทำนองเหลื่อม นำ - ตามเสียงตกที่ ล และ คี่

ท่อน ๔ วรรค ๒ เบา เบาหนัก เบา เบาหนัก

----	---ช	-ล-ค	----	---ค	---ร
----	-ค-ร	-ม-ช	----	----	---ช

ท่อน ๔/๒ เบา เบา เบาหนัก เบา เบา เบาหนัก

--รช	-ลทค	--รม	รคทค	--รช	-ลทค	รคทค	รม-ร
----	-ม-ร	-ค-ล	-ค-ช	----	-ร-ม	-ช-ล	-ค-ช

ท่อน ๔ วรรค ๒ เป็นทำนองเหลื่อมเสียงตกที่ ร และ ช

ท่อน ๔ วรรค ๓ เบา เบาหนัก เบาหนัก เบา เบาหนัก

----	-ช-ล	-ค-ม	----	-ล-ช	-ค-ล
---ช	-ม-ช	---ล	----	----	---ล

ท่อน ๔/๓ เบา เบา เบาหนัก เบา เบา เบาหนัก

----	-ค-ล	-ช-ล	-ค-ม	--รร	มดรม	--ชช	ลมชล
--มม	รมรม	--รร	คคคค	--คค	ลคคค	--ลล	ชลชล

ท่อน ๔ วรรค ๓ เป็นทำนองเหลื่อมและลูกล้อลูกขัดเสียงตกที่ ล และ ล

ท่อน ๔ วรรค ๔ เบา เบาหนัก เบาหนัก เบา เบาหนัก

---ช	---ม	---ม	----	---ค	---ร
---ค	-ล-ร	---ค	----	----	---ค

ท่อน ๔/๔ เบา เบา เบาหนัก เบา เบา เบาหนัก

-มรม	-รคค	-คคค	-ลชล	-ชมช	-ลชล	-คคค	-รคค
-ลชม	ชมรค	คค-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ค

ท่อน ๔ วรรค ๔ เป็นทำนองเหลื่อมและวรรคจบท่อนเสียงตกที่ ร และ ค

ท่อน ๕ วรรค ๑	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
----	---คั	-ล-คั	----	---ล	-ช-ม	
----	---ร	-ค-ล	----	----	---	---ล

ท่อน ๕ วรรค ๑ ถึง วรรค ๔ คือท่อน C เป็นจังหวะวอลซ์

ท่อน ๕ วรรค ๒	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
---ช	---ล	---ค	----	---ค	---	---
----	---ม	---ช	----	----	---	---ช

ท่อน ๕ วรรค ๓	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
----	---ล	-ช-คั	----	-ช-ม	-ช-ช	
----	-ล-ช	---	----	----	---	---

ท่อน ๕ วรรค ๔	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
----	-ล-ช	---ม	----	---ช	-ม-ร	
----	---	-ล-ช	----	----	---	---

ท่อน ๕ วรรค ๕	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
----	---ล	-ช-ม	----	---ช	-ม-ม	
----	---ช	-คั-ล	----	----	---	---

ท่อน ๕ วรรค ๕ ถึงวรรค ๘ คือท่อน D เป็นจังหวะวอลซ์

ท่อน ๕ วรรค ๖	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
---ช	---ล	---ค	----	---	-ม-ช	
----	-ม-ร	-ม-ช	----	----	---	---

ท่อน ๕ วรรค ๗	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
----	---ล	-ช-ม	----	---ล	-ช-ม	
----	---ช	---ล	----	----	---	---

ท่อน ๕ วรรค ๘	เบา	เบา	หนัก	เบา	เบา	หนัก
-ค-ร	---ม	---ช	----	----	---	---
----	---ช	---ค	----	----	---	---

ลงทำยวา

----	-ร-ท	-ล-ร	----	---ท	----	---

----	---ช	----	---ฟ	----	---ม	----	---

เพลงโหมโรงปาริฉัตร ๓ ชั้น มี ๔ ท่อน ความยาวท่อนละ ๔ จังหวะหน้าทับปรบไก่ ท่อน ๑ และท่อน ๒ เป็นทางพื้น และลักจังหวะ นำทำนองหลักมาจากเพลงปาริฉัตรท่อน A และท่อน B ท่อน ๓ และท่อน ๔ เป็นทางเปลี่ยนของท่อน ๑ และท่อน ๒ มีลูกลื้อลูกขัด , เหลื่อม , นำ - ตาม ส่วนในท่อน ๕ ได้นำท่อน C และท่อน D จากเพลงปาริฉัตร มาบรรเลง และลงจบด้วยทำยวา ตามแบบแผนของเพลงโหมโรงเสภา